

NOTAT

Bilag 7.1.2: Investeringsoplæg: Cirkulære værdikædesamarbejder for SMV'er

24. januar 2025

1. Formål

Det foreslås at gennemføre en indsats målrettet implementering af cirkulære forretningsmodeller og løsninger i SMV'er med fokus på værdikædesamarbejde.

Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg
T: 3529 1700
@: deb@erst.dk
Erhvervsfremmebestyrelsen.dk

ERHVERVSMINISTERIET

Sag nr. 2024-16960

Circularity Gap¹ analysen fastslår, at Danmark kun er 4 pct. cirkulær. Hvis den danske omstilling til cirkulær økonomi skal styrkes, spiller SMV'er en vigtig rolle. I de kommende år rammes virksomhederne desuden af omfattende EU-regulering relateret til bæredygtighedsrapportering, produkters bæredygtighed² og virksomhedernes arbejde i værdikæderne. Cirkulær økonomi kan understøtte efterlevelse af den kommende regulering og styrke virksomhedernes konkurrenceevne.

2. Ophæng i bestyrelsens strategi

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse godkendte på sit møde den 14. november 2024 Investeringsplan 2025, hvor der er afsat 395 mio. kr. til en indsats målrettet SMV'ernes omstilling til cirkulær økonomi, med ophæng i spor 2 af strategiens signaturindsats for grøn omstilling og cirkulær økonomi. Herudover blev bestyrelsen præsenteret for performance review af projektet *Closing Loops* mhp. at drøfte retningen for kommende investeringer inden for cirkulær økonomi.

I drøftelsen af performance review'et betonedes bestyrelsen vigtigheden af kontinuitet og sammenhæng til de eksisterende grønne indsatser og lagde op til, at den kommende indsats skal tilrettelægges mhp. at sikre tilbud både i bredden og i dybden inden for cirkulær økonomi. Bestyrelsen lagde vægt på, at værdikædesamarbejder inden for byggeri, tekstil og fødevarer inkl. bi-
osolution skal have et særligt fokus i den kommende investering.

¹ <https://www.circularity-gap.world/denmark>

² Eksempler på relevant EU-lovgivning inden for cirkulær økonomi er bl.a. Ecodesign forordningen, udvidet producentansvar for emballage og Critical Raw Materials Act.

3. Bestyrelsens strategiske valg

3.1 Oplæg til indhold og målgruppe

Med afsæt i bestyrelsens strategi, er fokus på implementering og integrering af cirkulær økonomi i SMV'erne. Af regionalfondsprogrammet rammer og vilkår kan der bl.a. ydes støtte til:

- Udvikling af cirkulære forretningsmodeller, partnerskaber eller processer
- Test og demonstration af cirkulære løsninger
- Viden om grøn omstilling og cirkulær økonomi, herunder kompetenceløft
- Implementering og skalering af grønne cirkulære løsninger

Det foreslås, at indsatsen målrettes SMV'er og deres værdikæder, som med hjælp fra private rådgivere, klynger, erhvervshuse, vidensinstitutioner, GTS'er o.l. kan arbejde med cirkulær økonomi i værdikæden. SMV'erne kan bl.a. få støtte til udvikling og implementering af cirkulære forretningsmodeller med fokus på cirkulært produktdesign, herunder viden om EU-lovgivning relateret til produkters bæredygtig³, cirkulære arbejdsgange eller processer eller til at øge markedets og forbrugernes efterspørgsel på bæredygtige og ressourceeffektive løsninger. Der kan ligeledes ydes støtte til test og demonstration af cirkulære løsninger, hvor SMV'er og deres værdikæder gennem adgang til test og demonstration kan dokumentere en cirkulær løsning eller et cirkulært produktdesign og få støtte til at skalere denne i samarbejde med en potentiel aftager af løsningen.

Således kan støtten til værdikædesamarbejder bidrage til, at virksomheden kan flytte sig længere op ad modenhedstrappen og derved supplere den individuelle støtte, som virksomheder kan søge gennem for eksempel SMV:Grøn og SMV:Grønne kompetencer.

Værdikæden kan udover SMV'er indbefatte store virksomheder, primærproducenter, kommuner, regioner og andre aktører, hvis formålet med deltagelsen er at styrke SMV'ernes cirkulære omstilling.

Forskellige værdikæder har meget forskelligartede behov, hvilket bedst håndteres i fokuserede indsatser med netop disse behov som omdrejningspunkt. Hovedparten af interessenter har fremhævet, at værdikæder går på tværs af regioner og brancher, og at indsatser derfor bør give mulighed for at arbejde med værdikæder på tværs.

Det foreslås, at bygge- og anlægssektoren, fødevarerområdet, biosolutions samt tekstilbranchen skrives frem i den kommende annoncering, jf. bestyrelsens drøftelse, men at andre sektorer også har mulighed for at indgå i indsatsen.

³ Eksempler på relevant EU-lovgivning inden for cirkulær økonomi er bl.a. Ecodesign forordningen, udvidet producentansvar for emballage og Critical Raw Materials Act.

I forlængelse heraf forslås en bred indsats, hvor SMV'er kan få støtte til udvikling, test, og demonstration, samt implementering og skalering af cirkulære tiltag og løsninger med det formål at modne og understøtte samarbejde mellem virksomheder i værdikæden. Denne modnings- og implementeringsproces kan fx opdeles i følgende faser:

1. Værdikædeafklaring: Virksomheder modtager et mindre støttebeløb til et kortere modningsforløb vedr. en konkret problemstilling mhp. at afdække mulige løsninger og relevante samarbejdspartnere i værdikæden, og således afsøge, hvorvidt potentialet for et værdikædesamarbejde er til stede.
2. Værdikædesamarbejde: Virksomheder modtager et større støttebeløb til et længerevarende værdikædeforløb. Når problemstillingen er afklaret, og (dele af) værdikæden er identificeret, arbejdes der videre med at modne, sammensætte og facilitere værdikædesamarbejder mellem virksomheder, vidensinstitutioner og øvrige aktører med henblik på at udvikle, teste og demonstrere cirkulære tiltag, modeller og metoder, bl.a. under hensyntagen til den kommende regulering på området.

Derudover forventes bestyrelsen på mødet i september 2025 forelagt forslag til en særskilt investeringsstøtteordning målrettet SMV'er til større enkeltinvesteringer i anlæg, maskiner og udstyr mhp. skalering af deres produktion, forud for kommercialisering.

3.2 Oplæg til resultater og effekter

Indsatsen skal bidrage til at understøtte bestyrelsens fire strategiske målsætninger.

Målsætninger	Indsatsens bidrag til bestyrelsens målsætninger
Understøtte virksomhedernes omstilling	Mindst 90 pct. af deltagende virksomheder oplever forbedrede forudsætninger for bæredygtighed, herunder reduktion af ressourceforbrug og affaldsmængder.
Fremme danske styrkepositioner	Mindst 300 virksomheder deltager i kollektive aktiviteter, som forbedrer deres forudsætninger for at arbejde med bæredygtighed og cirkulær økonomi. Mindst 50 virksomheder bliver mere innovative ved at udvikle nye koncepter eller implementere nye produkter og løsninger, processer og organiseringsformer. Ca. 20 mio. kr. investeret i maskiner og udstyr mhp. omstilling til cirkularitet.
Forenkle fremtidens erhvervsfremme	Mindst 80 pct. af de deltagende virksomheder er tilfredse med indsatsen. Mindst 80 pct. af de deltagende virksomheder oplever det enkelt at deltage i indsatsen.

Tilbyde indsatser for hele landet	Balanceret deltagelse svarende til SMV'ernes geografiske fordeling i Danmark.
--	---

En stor del af indsatsen finansieres af EU-midler fra regionalfondsprogrammets prioritet 2. I henhold til programmet skal midlerne bidrage til reduktion af virksomhedernes ressourceforbrug og affaldsmængde. Det indebærer, at støttede indsatser i projektperioden blandt andet skal levere resultater i form af tons affald pr. år, der anvendes som råvarer samt skønnet drivhusgasemission i tons CO₂-ækvivalenter pr. år. Baseret på erfaringer fra lignede indsatser, skønnes det, at indeværende indsats vil kunne levere knap 70.000 tons affald genanvendt som råmateriale samt en reduktion af drivhusgasemission på 390.000 tons CO₂e.

3.3 Oplæg til indsatsens økonomi

Den økonomiske ramme for indsatsen er i alt 290 mio. kr. Finansieringen udgøres af 90 mio. kr. decentrale erhvervsfremmemidler (DEM) og 200 mio. kr. fra EU's Regionalfond til grøn omstilling (PO2). Det foreslås, at der anvendes en øremærkning af DEM til Sjælland mhp. at indfri sjællandsforpligtelsen. Således foreslås samlet set 26 pct. af midlerne øremærket indsatser, som kommer sjællandske virksomheder til gavn.

I udarbejdelsen af investeringsoplægget, har sekretariatet vurderet, at der ikke er behov for at anvende DEM til at medfinansiere EU-midlerne i investeringsstøtteindsatsen, da EU's statsstøtteregler for håndtering af investeringsstøtte til SMV'er, sætter begrænsninger for den maksimale støtteintensitet, der er lavere end støtteprocenterne fastsat i Regionalfondsprogrammet. Det foreslås derfor, at 30 mio. kr. af de i alt 120 mio. kr. DEM afsat til cirkulær økonomi i investeringsplan 2025 sættes tilbage på rammen. Med 90 mio. kr. DEM til værdikæde-indsatsen, kan opnås differentierede støtteprocenter på op til 72 pct. for projekter i Region Sjælland og 62,6 pct. for projekter i resten af landet. I den første cirkulære annoncering var støtteprocenterne på 75 pct. og 65 pct. for hhv. Region Sjælland og resten af landet, og de foreslåede støtteprocenter skal medvirke til at afløfte usikkerheden for ansøgerne i et forholdsvist umodent cirkulært marked.

Der tages forbehold for, at EU-tilskuddet i annonceringen kan reduceres. Den endelige størrelse af det annoncerede beløb er afhængig af udbetalingen og fordelingen af et særligt fleksibilitetsbeløb, som er foreløbig allokeret i Regionalfondsprogrammet. Det har sin baggrund i de særlige EU-regler for EU-fonde, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2021/1060, artikel 18, hvorefter tildelingen af fleksibilitetsbeløbet afhænger af Kommissionens godkendelse. Afklaring forventes i løbet af 2025.

3.4 Oplæg til forenklingstiltag i indsatsen

I denne indsats foreslås en række forenklingstiltag mhp. at forbedre virksomhedernes oplevelse af deltagelse i erhvervsfremmeindsatser, ved bl.a. at sikre enklere og smidigere administration og cash-flow.

Forenklingstiltag	Tiltagens forventede effekt på brugeroplevelsen
Administrative forenklinger	Det foreslås, at brugen af kontoplaner begrænses til konto-plan 40 pct. med krav om brug af standardsats for løn. Statsstøtte skal håndteres under de minimis-reglen.
Servicekrav til ansøgere	Der indsættes krav om brug af 80 pct. straksudbetaling af tilskuddet ifm. afrapportering til Erhvervsstyrelsen. Dertil indsættes krav om udbetalingsfrist på højst 70 dage for videreudbetalinger af støtte fra operatør til virksomhederne.

3.5 Oplæg til udvælgelse af ansøgninger

3.5.1 Krav til ansøgninger

Økonomi
<p>Det foreslås, at der anlægges samme tilgang til krav og rammer for projektadministration, som fastlagt i innovationsbevillingen under Klyngeprogram 2025-2028, så der gives 100 pct. i støtte til operatørens administrationsudgifter plus 40 pct. overhead.</p> <p>Ligeledes anlægges samme tilgang til administrationsprocenten, som anvendt i Klyngeprogram 2025-2028, således udgifter til projektadministration maksimalt kan udgøre 10 pct. af det samlede projektbudget.</p> <p>Der indsættes krav om, at tilskud udløst af virksomhedernes støtteberettigede udgifter videreudbetales fuldt ud til virksomhederne.</p> <p>Der indsættes ydermere krav om minimumsbudget på 20 mio. kr. Der indsættes et loft for maksimumsbudget på 300 mio. kr.</p>
<p>Geografi</p> <p>Der lægges op til brede indsatser, der drives som rammeprojekter, hvor Erhvervsstyrelsen uddelegerer dele af administrationen til en operatør.</p> <p>I programmet er der krav om, at 31,5 pct. af regionalfondsmidlerne under hver prioritet anvendes i Region Sjælland. Projektet Closing Loops løfter imidlertid en større andel af sjællandsforpligtelsen på den grønne prioritet. Således er det kun 29,5 pct. af de resterende midler på prioriteten, der skal anvendes i Region Sjælland for at kravet om 31,5 pct. kan indfries. Derfor øremærkes 26 pct. af de samlede midler (regionalfondsmidler og DEM) til Region Sjælland mhp. indfrielse af den resterende sjællandsforpligtelse på den grønne prioritet.</p>
<p>Potentielle ansøgere</p> <p>Det foreslås, at annonceringen målrettes operatører, som skal gennemføre indsatser med inspiration fra faserne beskrevet i pkt. 3.1. Der skal være åben konkurrence om midlerne og operatørrollen. Mulige ansøgere kan omfatte private specialiserede aktører, erhvervshuse, klynger og andre (erhvervsfremme)aktører, som kan varetage projektadministration, samt sikre en effektiv tilgang til engagering af både små, mellemstore og store virksomheder, iværksættere, vidensinstitutioner, klynger, erhvervshuse, kommuner samt andre offentlige og private parter, som kan bidrage til, at virksomhederne omstilles til en mere cirkulær økonomi.</p>

Store virksomheder og primærproducenter kan medvirke i 1:1 samarbejder, partnerskaber og værdikædesamarbejder, hvis de bidrager til at styrke SMV'ernes arbejde med cirkulær økonomi. Kun i denne sammenhæng opnås støtte.
Projektperiode Projekter skal være afsluttet inden programperiodens udløb i 2028.
Kommunikation Alle tilsagn vil indeholde vilkår om virksomhedsrettet kommunikation og branding af indsatsens tilbud over for iværksættere og virksomheder, jf. Erhvervsstyrelsens fastlagte guidelines.

Statsstøtte skal håndteres under de minimis-reglen.

3.5.2 Kriterier til at vurdere ansøgninger

Alle ansøgninger vurderes ud fra krav og scores på de udvælgelseskriterier, der fremgår af dette investeringsoplæg. På baggrund heraf udregnes en score for hvert udvælgelseskriterium og en samlet vægtet score. Ansøgninger skal både opnå en samlet score på mindst 6,5 point og mindst 5,0 point på hvert kriterium for at komme i betragtning til tilsagn. Bestyrelsen kan justere indholdet af kriterierne og deres vægtning.

Vurderingskriterier	Vægt
Resultater og effekter	50 pct.
Der lægges vægt på:	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Resultater og effekters omfang og relevans for annonceringens formål om at fremme SMV'ernes overgang til en cirkulær og ressourceeffektiv økonomi, i form af tons affald stillet til rådighed som råvarer, skønnet drivhusgasemission og antal SMV'er, der har udviklet koncepter til nye cirkulære produkter eller løsninger. ■ De ansøgte aktiviteterets effektkæde og forudsætninger, herunder tidsplan og gennemførlighed. Det skal være sandsynliggjort, at projektet kan gennemføres og levere de forventede effekter som beskrevet, inden for projektperioden. ■ De ansøgte aktiviteterets omkostningseffektivitet. 	
Privat engagement	20 pct.
Der lægges vægt på:	
<ul style="list-style-type: none"> ■ At ansøger har sandsynliggjort, at indsatsen møder virksomhedernes behov og i relevant omfang skaber privat engagement, samt at ansøger har en klar og operationel plan for, hvordan der skabes synlighed omkring indsatsen og hvordan relevante deltagere fra målgruppen rekrutteres. ■ At ansøger har tilrettelagt relevante tværgående aktiviteter, i samarbejde med andre relevante aktører, der fremmer samarbejde mellem virksomheder på tværs af geografier og brancher, med henblik på at styrke udvikling og implementering af grønne og cirkulære løsninger. 	
Forenkling og sammenhæng	30 pct.
Der lægges vægt på:	

- Ansøgers plan for, hvordan de ansøgte aktiviteter er tilrettelagt med hensyn til enkel administration og overskuelig kommunikation for slutbrugerne samt hurtig viderebetaling af midler til virksomheder. Jo mere konkret og brugervenligt for virksomheder, hensynene håndteres, jo mere positivt vurderes det.
- At ansøger sandsynliggør, at der i relevant omfang koordineres og skabes sammenhæng til øvrige relevante initiativer og aktører inden for annonceringens tema, heriblandt SMV:Grøn, SMV:Grønne kompetencer, Closing Loops, TRACE (Innmission 4) og projekter støttet af MUDP.

3.5.3 Metode til fordeling af midler

29,5 pct. af EU-midlerne under Regionalfondens prioritet 2 "Grøn omstilling i SMV'er" skal anvendes til projekter i Region Sjælland grundet regionens status som overgangsregion. Det betyder, at der i denne annonceringsrunde er 62,4 mio. kr. fra Regionalfondens, som er øremærket til Region Sjælland. Dertil foreslås, at der øremærkes 14,48 mio. kr. DEM til Sjælland, således projekter fra Region Sjælland kan opnå op til 72 pct. i støtte mhp. indfrielse af sjællandsforpligtelsen. Det foreslås derudover, at midlerne fordeles fra toppen til de ansøgninger, der scorer flest point. Ansøgere under minimumsgrænsen vil modtage afslag.

4. Videre proces

Såfremt bestyrelsen tilslutter sig investeringsoplægget, og overvågningsudvalget godkender udvælgelseskriterierne, vil en annoncering forventeligt blive offentliggjort primo marts 2025 med ansøgningsfrist medio juni 2025. Indstilling af ansøgninger til bestyrelsens godkendelse forventes behandlet på mødet den 6. november 2025.